

SXEDIO.GN1

18.12.1954: Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΣΤΗ ΛΕΜΕΣΟ ΑΝΟΙΓΕΙ ΠΥΡ
ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΔΙΑΔΗΛΩΤΩΝ ΤΡΑΥΜΑΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΡΕΙΣ ΑΠΟ
ΑΥΤΟΥΣ. ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΛΑΡΝΑΚΑ

Στη Λεμεσό οι συγκρούσεις μεταξύ διαδηλωτών από τη μια και Αστυνομικών και στρατιωτών από την άλλη πήραν χειρότερη τροπή και η αστυνομία έβαλε εναντίον των διαδηλωτών με πυρά όπλων με αποτέλεσμα να τραυματισθούν τρεις νεαροί.

Ο ανταποκριτής της "Ελευθερίας" στη Λεμεσό μετέδιδε:

τα ακόλουθα (21.12.54):

"Περί τους 1.200 μαθηταί των ελληνικών εκπαιδευτηρίων Μέσης Παιδείας Λεμεσού άδοντες πατριωτικά άσματα παρήλασαν την πρωίαν του Σαββάτου με επικεφαλής Ελληνικής σημαίας προς τον ι. ναόν Καθολικής όπου ο σεβ. Μητροπολίτης Κιτίου κ. Ανθιμος ωμίλησε προς αυτούς εκ της Αγίας Πύλης. Ο σεβασμιώτατος ετόνισε την μεγάλην αδικίαν, η οποία προσεγένετο εις τον Κυπριακόν λαόν εκ της γνωστής αποφάσεως της ΟΗΕ και προσέθεσεν ότι "θα μεταβώμεν και δευτέραν και τρίτην φοράν εις τα Ηνωμένα Έθνη μέχρις ότου φθάσωμεν εις το αίσιον τέρμα της εθνικής μας αναστάσεως". Ο σεβ. Μητροπολίτης παρεκάλεσε ουτος συγκεντρωθέντας μαθητάς όπως μεταβούν εις τα σχολεία των. Μερικοί των μαθητών ωμίλησαν εντός της εκκλησίας κατά της αποφάσεως των Ηνωμένων Εθνών και διεκήρυξαν την απόφασιν της σπουδαζούσης νεολαίας, όπως συνεχίσουν τον ειρηνικόν αγώνα των υπέρ της αυτοδιαθέσεως του Κυπριακού λαού. Υπό το πνεύμα τούτο σνετάχθησαν και ενεκρίθησαν τηλεγράφημα προς τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμενων Εθνών προς τον Αρχιεπίσκοπον κ. Μακάριον εις Νέαν Υόρκην.

Αποχωρήσαντος του Μητροπολίτου κατέφθασαν εις τον ναόν ο Γυμνασιάρχης κ. Αμφ. Υδραίος, συνοδευόμενος υπό καθηγητών. Και ο κ. Υδραίος

προέτρεψε τους μαθητάς να διαλυθούν ησύχως. Ούτοι όμως εξελθόντες της εκκλησίας και ζητωκραυγάζοντες υπέρ της ενώσεως, κατηυθύνθησαν προς το Διοικητήριον, όπου είχαν εν τω μεταξύ συρρεύσει πολλά άλλα πρόσωπα. Πορηγουμένως άλλοι μαθηταί είχαν παρελάσει προς την οδόν Αγίου Ανδρέου, δύο δε εξ αυτών συνελήφθησαν κατόπιν συγκρούσεως προς την αστυνομίαν.

Προ του Διοικητηρίου είχε δημιουργηθή εκρηκτική ατμόσφαιρα. Οι διαδηλωταί απήτουν απελευθέρωσιν των δύο συλληφθέντων μαθητών, ηψήφουν δε παραινήσεις αστυνομικών, οι οποίοι έφερον κράνη και ράβδους, όπως διαλυθούν. Ο Δήμαρχος και διάφοροι πολίται επεδίωξαν ανεπιτυχώς όμως ηρέμησιν των πνευμάτων, υποσχεθέντες ότι θα εμερίμνων διά την απελευθέρωσιν των δύο μαθητών. Ο αστυνόμος κ. Χασάπης και άλλοι αξιωματικοί της αστυνομίας εις μάτην προέτρεπον τους διαδηλωτάς να διαλυθούν, προς τους οποίους υπέσχοντο ότι οι συλληφθέντες δύο μαθηταί θα αφήνοντο ελεύθεροι, ευθύς ως θα εξητάζετο η υπόθεσις των.

Εν τω μεταξύ ομάς διαδηλωτών κατεβίβασεν από του οικήματος του αστυνομικού σταθμού τη βρετανική σημαίαν και ύψωσεν εις την θέσιν της εν τη ελληνική. Ακολούθως ούτοι επροχώρησαν προς το μέγαρον των δικαστηρίων και ύψωσαν και εκεί την ελληνικήν σημαίαν, αφού κατεβίβασαν την Βρετανικήν. Συνέτριψαν επίσης τα παράθυρα του γραφείου του Σερ Παναγιώτη Κακογιάννη και βραδύτερον τας προθήκας και θύρας του κέντρου "Κίγκς Αρμς" εις τον οποίον συχνάζουν βρετανοί.

Εν συνεχεία πλήθη διαδηλωτών έλαβον την άγουσαν προς το Νοσοκομείον, όπου είχε τοποθετηθή βρετανικόν στρατιωτικόν απόσπασμ. Καθ' οδόν ελιθοβόλουν στρατιωτικά αυτοκίνητα. Οι διαδηλωταί ήρχισαν να αποδοκιμάζουν διά συριγμών τους στρατιώτας, ηγνόησαν δε προειδοποίησιν αστυνομικής δυνάμεως, η οποία είχε σπέυσει εν τω μεταξύ εις την σκηνήν. Οι αστυνομικοί ήσαν εφωδιασμένοι με κράνη

και δακρυγόνους βόμβας παρετάχθησαν δε εις "γραμμήν μάχης" έναντι του πλήθους. Οι αστυνομικοί, βαλλόμενοι συνεχώς διά λίθων ηναγκάσθησαν να χρησιμοποιήσουν δακρυγόνους βόμβας προς διάλυσιν των διαδηλωτών αλλ' ούτοι παρέμειναν εις τας θέσεις των. Προ της χρησιμοποιήσεως δακρυγόνων βομβών είχον τραυματισθή ελαφρώς διά λίθων ο Διοικητής Λεμεσού κ. Ράμσεϊ, ο αστυνόμος κ. Χαρ. Χασάπης, οι Υπαστυνόμοι Αγαθάγγελος Στυλιανού, Κ. Ευσταθίου, Σαλίχ Καραμεχμέτ και **15** άλλοι αστυνομικοί.

Οι λιθοβολισμοί εσυνεχίζοντο μέχρι της **2.45** μ.μ. ώρας, οπότε κατόπιν διαταγής, η αστυνομία απεσύρθη, τα πλήθη προειδοποιήθησαν ότι οι στρατιώται θα ήνοιγον πυρ, αν δεν διλεύοντο. Ηκούσθησαν από μεγαφώνου αι λέξεις: "Προσοχή, Προσοχή, ο στρατός θα πυροβολήση".

Οι διαδηλωταί δεν φαίνεται να έλαβον την προειδοποίησιν υπό σοβαράν άποψιν και εσυνέχισαν τον λιθοβολισμόν των στρατιωτών. Ερρίφθησαν εν συνεχεία εκ μέρους τούτων τρεις πυροβολισμοί με αποτέλεσμα να τραυματισθούν σοβαρώς οι ακόλουθοι:

- Ρένος Πουγιούκκας, ετών **19**, εκ Λεμεσού, υπάλληλος των Σάϋπρους Ντιστρίπιουτορς. Ούτος μετηνέχθη εις το νοσοκομείον.

- Μάκης Πετρίδης, ετών **17** εκ Σαλαμιούς Πάφου νυν εν Λεμεσώ, μαθητής του εμπορικού Λυκειου, και

- Ανδρέας Δημητρίου κοντός, ηλικίας **19** ετών, εκ Γεροσκήπου, νυν εν Λεμεσώ, οιοδόμος,

Ούτοι μετηνέχθησαν εις την κλινικήν του ιατρού κ. Σ. Σολομωνίδη. Η κατάστασις του Μάκη Πετρίδη είναι κρισιμωτάτη.

Προηγουμένως εις τον Πεντάδρομον υπέστη υπό διαδηλωτών επίθεσιν "βάν" των κ.κ. Χάουρντς εις τους οποίους κατεκυρώθη το συμβόλαιον διά την ανέγερσιν του αεροδρομίου, του Ακρωτηρίου. Οι επιβαίνοντες εγκατάλειψαν το όχημά των το οποίον παρεδόθη ακολούθως υπό των διαδηλωτών εις το πυρ. Εσπευσεν εις την σκηνήν πυροσβετικήν αντλίαν, αλλά μερικοί νεαροί έκοψαν τους εξ ελαστικού σωλήνας, το όχημα

απετεφρώθη.

Κατά την επάνοδο των εκ του νοσοκομείου οι διαδηλωταί εκμανέντες από τους πυροβολισμούς επέδραμον εκ νέου κατά του κέντρου "Κίγκς Αρμς" και συνέτριψαν τα εν αυτώ έπιπλ. Συνέτριψαν επίσης μερικούς υελοπίνακες του ξενοδοχείου "Μετροπόλ", επετέθησαν εναντίον ετέρου κέντρου, του " Γκρήην Λάιον" και αφήρεσαν σήματα της τροχαίας.

Η κατάσταση προχθές και χθες ήτο ήρεμος. Ο διοικητής της αστυνομίας κ. Ρόμπινς και ο Βοηθός του κ. Κάρπερ επεισκέφθησαν χθες την Λεμεσό.

Σήμερον προσήχθησαν ενώπιον του δικαστηρίου οι εκ Λεμεσού Στέλιος Σάββα Κουρσάρος, Ανδρέας Αναστασίου Τόφας, Ανδρέας Παύλου, Τηλέμαχος Ηροδότου Τηλεμάχου, μαθητής του Εμπορικού Λυκείου Λεμεσού, Σολωμός Κυριάκου Μαύρος, εκ Νατάς, νυν δε εν Λεμεσώ, Χαρίλαος Αρέστη εκ Βουνίου, νυν δε εν Λεμεσώ, Αγαθοκλής Χρ. Κούνδουρος και ο εκ Μέσα Γειτονιάς, Παναγιώτης Χρίστου.

Εναντίον τούτων εξεδόθη δικαστικόν διάταγμα οκταήμερου κρατήσεως προς διευκόλυνσιν των συνεχιζομένων αστυνομικών ανακρίσεων διά τα διαδραματισθέντα ενταύθα γεγονότα.

Προχθες Κυριακήν ο διοικητής Λεμεσού κ. Ράμσεϊ και ο αστυνόμος της αυτής πόλεως κ. Χαρ. Χασάπης επεσκέφθησαν τους τραυματισθέντας, οίτινες νοσηλεύονται εν τη κλινική του κ. Σολ. Σολομωνίδη και εν τω νοσοκομείω.

Η κατάσταση του Μάκη Πετρίδη επεδεινώθη από του απογεύματος της σήμερον. Η σφαίρα διέτρησε τα έντερα του εις 12 σημεία. Τους τραυματίας επεσκέφθησαν χθες ο σεβ. Μητροπολίτης Κιτίου και ο ο Δήμαρχος Λεμεσού.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΑΡΝΑΚΑ

Εν Λάρνακι οι μαθηταί συνεκεντρώθησαν την πρωίαν του παρελθόντος Σαββάτου εις τον Μητροπολιτικόν ναόν, οπόθεν, έχοντες επικεφαλής σημαιοφόρους ήρχισαν να κινούνται προς την

Πλατείαν Γεωργίου Ε. αστυνομική δύναμις, τελούσα υπό τας διαταγάς του Αστυνόμου Λάρνακος κ. Μίλλιγκ, προσεπάθησε να διαλύση τους διαδηλωτάς και ν' αποσπάση ανεπιτυχώς την σημαίαν, την οποίαν εκράτει εις των μαθητών. Μερικοί των αστυνομικών απωθήθησαν και κατέπεσαν επί του εδάφους. Οι μαθηταί εσυνέχισαν την παρέλασιν των μέχρι του ι. ναού Αγίου Λαζάρου, ακολουθούμενοι πάντοτε υπό ολοκλήρου σχεδόν της αστυνομικής δυνάμεως της πόλεως. Εις τον ναόν, όπου είχεν εν τω μεταξύ συρρεύσει αρκετός κόσμος, ετελέσθη δέησις, μαθηταί δε και μαθήτριάι εξεφώνησαν ενθουσιώδεις λόγους. Τέλος, γονυπετήσαντες όλοι έψαλον τον Εθνικόν Υμνον.

Η Αστυνομία είχεν εν τω μεταξύ κλείσει όλας τας εξόδους του ναού προς στιγμήν δε ηπειλήθη σύγκρουσις μεταξύ διαδηλωτών και αστυνομίας κατόπιν όπως επεμβάσεως του διοικητού κ. Μουφτιζαντέ, επιτρέπη εις τους μαθητάς να εξέλθουν και κατευθυνθούν εις τα σχολεία των. Καθ' ον χρόνον όμως οι σπουδασταί κατηθύνοντο προς τα σχολεία των διά να διαλυθούν, συνέβησαν νέα επεισόδια, κατά την διάρκειαν των οποίων ο αστυνόμος κ. Μίλλιγκ και εις αστυνομικούς ετραυματίσθησαν ελαφρώς εκ λιθοβολισμών. Εκ των μαθητών ουδείς ετραυματίσθη.

Βραδύτερον ο ο διοικητής Λάρνακος κ. Μουφτιζαντέ εκάλεσεν εις τα γραφεία της διοικήσεως τον δήμαρχον Λάρνακος κ. Γ. Χριστοδουλίδην, παρουσία του αστυνόμου κ. Μίλλιγκ, εζήτησε παρ' αυτού να συνεργασθη προς αποτροπήν περαιτέρω επεισοδίων. Ο κ. Χριστοδουλίδης απήντησεν ότι εάν η αστυνομία απέφευγε τας προκλήσεις, ουδέν επεισόδιον θα εδημιουργείτο.

Την παρελθούσαν Κυριακήν, περί την **11.30** π.μ. ώραν, ο διοικητής εκάλεσεν εις το γραφείον του τους σχολικούς εφόρους και τους καθηγητάς του Λυκείου προς τους οποίους και εξέφρασε την ικανοποίησιν του διότι δεν εσημειώθησαν θύματα κατά τας ταραχάς. Αι αρχαί προσέθεσαν, έδειξαν αυτοσυγκράτησιν και

εχειρίσθησαν την κατάστασιν επιδεξίως. Αι μαθητικάί εκδηλώσεις, είπεν ο κ. Μουφτιζαντέ, υπεκινήθησαν από άλλα πρόσωπα μεταξύ των οποίων υπήρξαν μαθηταί και καθήτριοι, εζήτησε δε όπως οι Σχολ. Εφοροι και οι καθηγηταί υποσχεθούν εις αυτόν ότι θα προπαθήσουν να μη επαναληφθούν τοιαύτα επεισόδια, διά να διαγράψη ότι έγινεν από παρεκραπέντας μαθητάς και μαθητρίας. Ο κ. διοικητής ηυχάριστησεν ιδιαιτέρως τον Λυκειάρχην κ. Λεκόν διά τας προσπάθειάς του προς κατευνασμόν των μαθητών.

Ο Πρόεδρος της σχολικής εφορείας κ. Γ. Αραδιππιώτης αντέκρουσε τον ισχυρισμόν ότι οι μαθηταί υπεκινήθησαν υπό καθηγητών και καθηγητριών των, ο δε κ. Μουφτιζαντέ απέσυρε τελικώς τον ισχυρισμόν τούτον. Προηγουμένως ο διοικητής Λάρνακος είχε καλέσει τους αρχηγούς των κομμάτων και οργανώσεων παρά των οποίων και εζήτησε να του υποσχεθούν ότι θα συστρατευθούν μετά των αρχών προς πρόληψιν περαιτέρω επεισοδίων.

Υπό των μαθητών της Στ. τάξεως του Παγκυπρίου Εμπορικού Λυκείου Λάρνακος απεστάλη το ακόλουθον τηλεγράφημα:

" Πρός τον Πρόεδρον των Ηνωμένων Πολιτειών κ. Αϊζενχάουερ. Καλύψατε το πρόσωπον του αγάλματος της ελευθερίας, διότι ερυθριά από εντροπήν".

Απεστάλη επίσης τηλεγράφημα προς τους Έλληνας φοιτητάς εις Αθήνας.